

การศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ *

A study of educational media center model for nakprasith school
bang changnua temple foundation

สุดนภา บำรุง **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทาง ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ 3) เพื่อรับรองแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน จำนวน 104 คน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน จาก 3 สาขา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองแบบที่ได้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ การแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (%), ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอน มีการใช้สื่อการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสืออ่านประกอบ ด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะการใช้และการผลิตสื่อการสอน ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมการใช้และการผลิตสื่อการสอน ด้านสถานที่พบว่า สภาพห้องเรียนไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้และการผลิตสื่อการสอน ด้านความต้องการสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนในระดับมาก โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ และสื่อการสอนประเภทกิจกรรมวิธีการ พบว่า ครูผู้สอนต้องการมากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติ ในระดับมากคือการสาธิตและการศึกษานอกสถานที่

ความคิดเห็นของรูปแบบของแบบจำลองจากผู้เชี่ยวชาญสรุปรูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษาได้ 10 ประเด็นดังนี้ 1)นโยบายและเป้าหมายของศูนย์สื่อการศึกษา 2)รูปแบบการจัดตั้งและการกิจของศูนย์สื่อการศึกษา 3)โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา 4)บุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554 เรื่องการศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail : sudnapha@hotmail.com โทรศัพท์ 08-1928-1246 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สมหญิง เจริญจิตรกรรม

สื่อการศึกษา 5)ระบบและประเภทการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา 6)ประเภทของสื่อที่ให้บริการภายในศูนย์สื่อการศึกษา 7)สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา 8)การจัดพื้นที่ใช้สอยของศูนย์สื่อการศึกษา 9)วิธีการคัดเลือกและการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการศึกษา 10)การประเมินคุณภาพสื่อ อุปกรณ์ การศึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา

รูปแบบแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ พบว่ารูปแบบแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผ่านการรับรองในระดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 4.35 , S.D = 0.28) เห็นด้วยมาก สมควรนำไปประยุกต์ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study conditions, problems, and needs of teachers in Nakprasith School Bang Changnua Temple Foundation in term of educational media center usage, 2) to study the opinions of experts on educational technology, administrators and teachers in Nakprasith School 3) to accredit the educational media center by the experts. Questionnaires were administered to collect data from 104 of them were management and teaching personnel of Nakprasith School and the other 9 subjects were educational technology experts from three fields. Structured interviews with the experts were also conducted. Data were analyzed for frequency, percentage, average, and standard deviation.

The results of the study revealed that the conditions of directors and teachers in using instructional media were at medium level. The materials that most teachers used were documents and textbooks. It was discovered that the teachers lacked knowledge and skill in employing and producing instructional media and they also had no confidences in using the media. There were no experts to give advice and training on how to use the instructional media. In addition, there were not enough classrooms for instructional media and the classrooms were not appropriate for using and producing media. Finally, the teachers needed all kinds of instructional media at the maximum level especially electronic multi-media, computers, Internet, televisions, As for the activity instructional media, it was discovered that the teachers preferred to use practice , demonstrations and field trips.

The expert's opinions were summarized in 10 factors as follow: 1) Policies and goals 2) The format and tasks of educational media center. 3) Structures of organization 4)The personnel who work in educational media center 5) Managing the system and type

of services provided 6) Type of Instruction media served. 7) The location of the Center. 8) Space management of the center. 9) The method for sourcing materials, equipment and educational media. 10) Evaluation System for materials provided in educational media center.

Educational media center model for Nakprasith School Bang Changnua Temple Foundation was accredited by experts at a high level of ($\bar{x} = 4.35, S.D = 0.28$) and the model could be applied for other centers, which have the same context.

บทนำ

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545 – 2559 (2545 : 13) ได้กล่าวว่าศึกษาการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย อันมีผลกระทบมาจากการพัฒนาที่ก้าวเข้าสู่ยุคสมัย “โลกาภิวัตน์” ที่ทำให้ขอบข่ายของการสืบเสาะ ค้นคว้า แสวงหา และถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว พร้อมกับการขยายอย่างกว้างขวางของความรู้และการเรียนรู้แห่งศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ นำไปสู่การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาโดยภาพรวมให้พัฒนาทัน กับการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้น

เทคโนโลยีการศึกษาเป็นองค์ความรู้ว่าด้วยวิธีการประยุกต์เครื่องมือ วัสดุ วิธีการ และการจัดสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ หรือช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ทั้งด้านการขยายผลงานและการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2545:46) ตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (กิดานันท์ มลิทอง, 2540 : 13-14) ด้วยความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ทำให้ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญ และได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาขึ้น โดยกำหนดให้ภาครัฐเป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก เสนอนโยบาย แผนการพัฒนา และส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้ในสถาบันการศึกษานับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการศึกษาของชาติในอนาคต

สภาพการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในโรงเรียน ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เรียกว่า “งานโสตทัศนศึกษา” เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ดำเนินการจัดหาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาของโรงเรียนยังต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก การจัดการเรียนการสอนเกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากความแตกต่างของที่ตั้งโรงเรียน จำนวนนักเรียน เงินงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษาจำนวนครู อาคารสถานที่ และอื่นๆ อีกมากมาย โรงเรียนส่วนใหญ่ต่างให้ความเห็นตรงกันว่าโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรให้ ไม่เพียงพอทั้งยังจะต้องให้บริการแก่หน่วยงานอื่นนอกเหนือจากการให้บริการในโรงเรียน

โรงเรียนนาครประสิทธิ์ เป็นโรงเรียนของมูลนิธิวัดบางช้างเหนือ สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่นครปฐมเขต 2 เปิดสอนในระดับ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสายอาชีพ โรงเรียนได้มีนโยบายในผู้เรียนมีทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ครูและบุคลากรสนับสนุนมีทักษะในการใช้สื่อ อุปกรณ์ ทรัพยากร และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ส่งเสริมพัฒนาสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ก้าวทันเทคโนโลยี ปัจจุบันในการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนใน 3 แผนก ส่วนใหญ่จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ยังไม่มีระบบในการจัดเก็บสื่อและวัสดุอุปกรณ์ อีกทั้งจำนวนครูและนักเรียนมีมากทำให้การใช้บริการทางด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 แผนกในด้านการใช้สื่อการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน สรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริการ ผู้บริหารทุกระดับชั้นมักไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการใช้ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา และยังคงคิดว่า เป็นสิ่งที่ครูควรจัดหามาใช้เองไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวใหม่ๆ ด้านเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา

2. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ขาดผู้มีความรู้ความสามารถในการผลิตและใช้สื่อหรือขาดผู้รู้ทางด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา การเสนอแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงให้บริการและข้อเสนอแนะทางด้านสื่อในหน่วยงานมีไม่เพียงพอ

4. ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ พบว่าเครื่องมือทางเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษามีปริมาณที่ไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็มีคุณภาพที่ไม่เหมาะสม

5. ปัญหาการจัดเก็บสื่อ สื่อที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อของจริง ที่ได้จากการจัดซื้อและจากการผลิตของครูในแต่ละแผนกมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ห้องที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการเก็บรักษาสื่อประเภทนี้

6. ปัญหาการยืม คืนสื่อ สื่อบางชิ้นกระจายกระจายเพราะครูบางท่านไม่ได้นำมาไว้ที่เดิม ไม่สามารถตรวจสอบและติดตามกลับมาได้ สื่อบางชนิดที่เป็นอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางครั้งครูที่สอนวิชาอื่นต้องการใช้อุปกรณ์นี้ต้องไปยืมที่ห้องวิทยาศาสตร์ไม่สะดวกต่อการยืมและคืนเพราะเป็นสื่อที่ใช้ร่วมกัน ครูบางท่านอาจจะไปคืนผิดที่หรือเก็บไว้เอง

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 ได้ทำการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 13.2 พบว่า สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 75.00 ซึ่งมีเหตุปัจจัยมาจากการจัดซื้อที่ใช้ในการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร การใช้สื่อของครูยังไม่หลากหลาย นักเรียนขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง(รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา 2552 : 39-44) นอกจากนี้ สมศ. ยังเสนอแนะในด้านผู้เรียนว่ายังขาดการใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นักเรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการทำโครงงาน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาการทำงาน

ร่วมกันเป็นทีม ด้านการบริหาร ได้เสนอแนะให้สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนอย่างหลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา จัดองค์กรโครงสร้างการบริหารเป็นระบบ

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าว แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยเพื่อช่วยแก้ปัญหาจากประเด็นปัญหาและเหตุผลข้างต้น การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ โดยการศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ เพื่อเป็นศูนย์สื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน เป็นแหล่งการเรียนรู้ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในรูปของการสร้างแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการใช้สื่อการสอน ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนนาคประสิทธิ์มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
3. การรับรองแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ คือ บุคลากรปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ จำนวน 104 คนได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรับรองแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้แก่ นักเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท ด้วยกันคือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อ สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
3. แบบรับรองแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัย จากนั้นสร้างแบบสอบถามดำเนินการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อ สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ จากกลุ่มตัวอย่างและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับรูปแบบแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ผลเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบจำลองและนำไปสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบจำลองจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินรูปแบบของแบบจำลองของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

สรุปผลการวิจัย

1. การวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผู้วิจัยได้แนวทางการศึกษาดังนี้
 - 1.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 104 ท่าน เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี มากที่สุด มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ตำแหน่งครูผู้สอน มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ 11-15 ปี มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการเรียนการสอนโดยเคยเข้ารับการอบรม ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนโดยการจัดผลิตสื่อขึ้นใช้เอง

1.2 แสดงให้เห็นว่าสภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ มุลินีวิธบางช้างเหนือ มีการใช้สื่อการสอนบ่อยครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.8 1.) สื่อการสอนที่มีใช้ในโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ มุลินีวิธบางช้างเหนือ มีสื่อการสอน ประเภทวัสดุกราฟิก สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ ใช้ในระดับมาก คือ เอกสารตำรา และหนังสือ อ่านประกอบ ร้อยละ 94.87 รองลงมาคือ แบบเรียน สารการเรียนรู้ ร้อยละ 93.91 และคู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน ร้อยละ 87.82 โดยระดับผลการใช้สื่อการสอน ประเภทวัสดุกราฟิก สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ ในระดับดีมาก คือ แผ่นโป่งใส ร้อยละ 89.42 รองลงมาคือ แบบเรียน สารการเรียนรู้ ร้อยละ 87.69 เอกสารตำรา และหนังสืออ่านประกอบ ร้อยละ 86.73 2.) สื่อการสอนประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์ มีใช้มาก ได้แก่ กระดานดำ ร้อยละ 93.59 รองลงมาคือ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 84.62 และ เครื่องขยายเสียง ร้อยละ 79.17 โดยระดับผลการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ ในระดับดีมาก คือ กระดานดำ ร้อยละ 91.35 รองลงมาคือ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 85.96 และ เครื่องขยายเสียง ร้อยละ 81.54 3.) สื่อการสอนประเภทกิจกรรม และวิธีการ มีใช้ในระดับมาก ได้แก่ การสาธิต ร้อยละ 86.22 รองลงมาคือ การฝึกสมาธิ ร้อยละ 82.37 และ การจัดนิทรรศการ ร้อยละ 74.04 โดยระดับผลการใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรม และวิธีการ ในระดับดีมาก คือ การสาธิต ร้อยละ 86.73 รองลงมาคือ การฝึกสมาธิ ร้อยละ 86.35 และ ระดับดีคือ การจัดนิทรรศการ ร้อยละ 79.81

1.3 ความต้องการ สื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิกสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ในระดับมาก ได้แก่ ของจริงและของตัวอย่าง ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.8 1) เอกสาร ตำรา และหนังสืออ่านประกอบ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.77) และแบบเรียน สารการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.81) 2.) ความต้องการสื่อการสอนประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์ในระดับมากที่สุด ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.66) ในระดับมาก ได้แก่ ไมโครโฟน, ไมโครโฟนไร้สาย พร้อมอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.98) เครื่อง Color Printer ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.93) และ เครื่องเล่น VCD, DVD ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.94) 3.) ความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรม และวิธีการ ในระดับมากที่สุด คือ การฝึกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.57) ในระดับมาก คือ การสาธิต ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.76) การศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.89) และการจัดนิทรรศการ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 1.01)

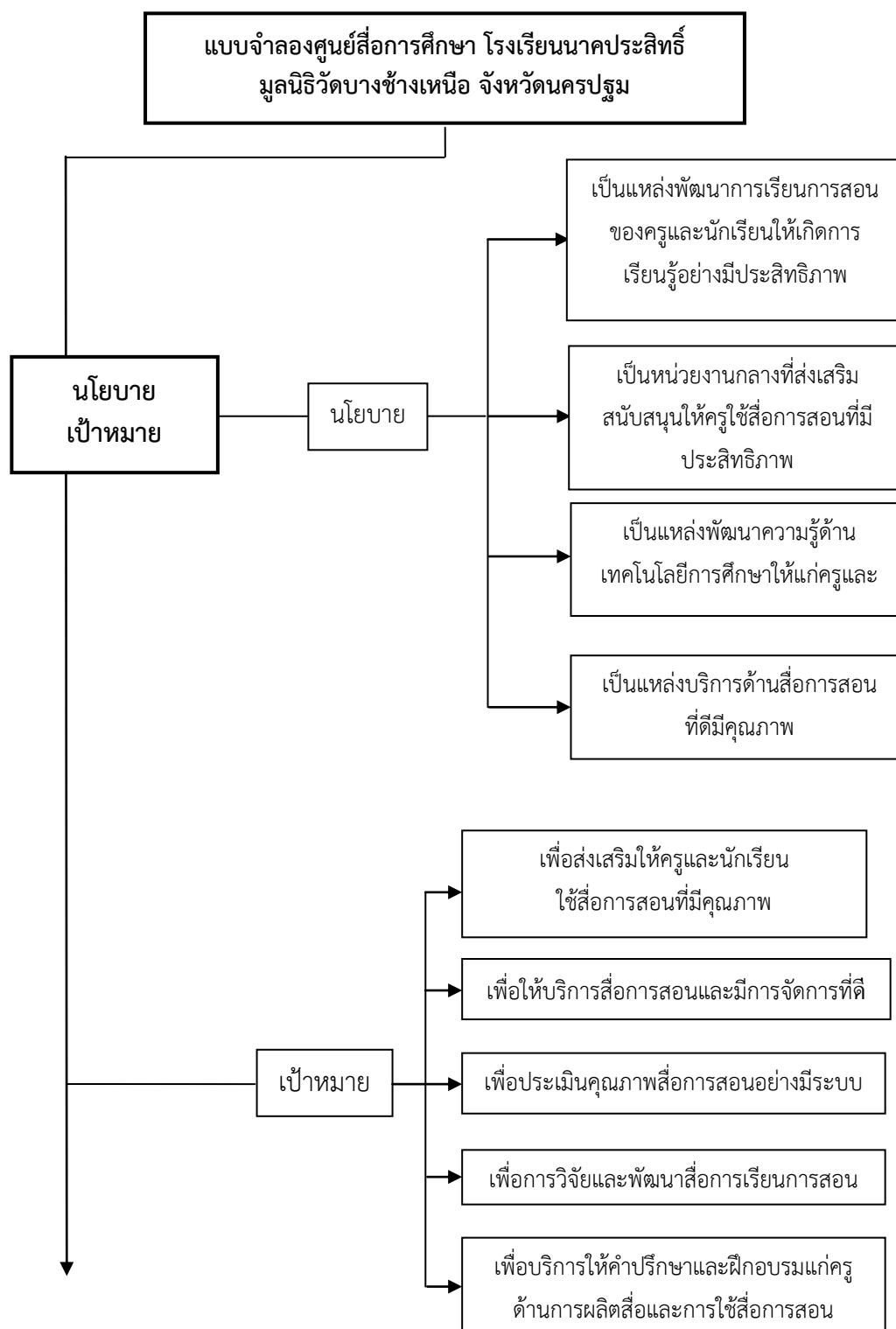
1.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอน ในโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ มุลินีวิธบางช้างเหนือ 1.) ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนอยู่ ในระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.03$, S.D = 0.89) ขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.00$, S.D = 0.97) และ ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 2.67$, S.D = 1.04) 2.) ระดับความต้องการให้จัดตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษาโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ มุลินีวิธบางช้างเหนือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นในโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ มุลินีวิธบางช้างเหนือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = 0.72) ในรูปแบบศูนย์รวมเฉพาะอย่าง ไม่รวมกับห้องสมุด บุคลากรที่ควรปฏิบัติงานในศูนย์สื่อควรเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ควรตั้งอยู่ในที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ต้องการให้ศูนย์สื่อการศึกษา เป็นแหล่ง

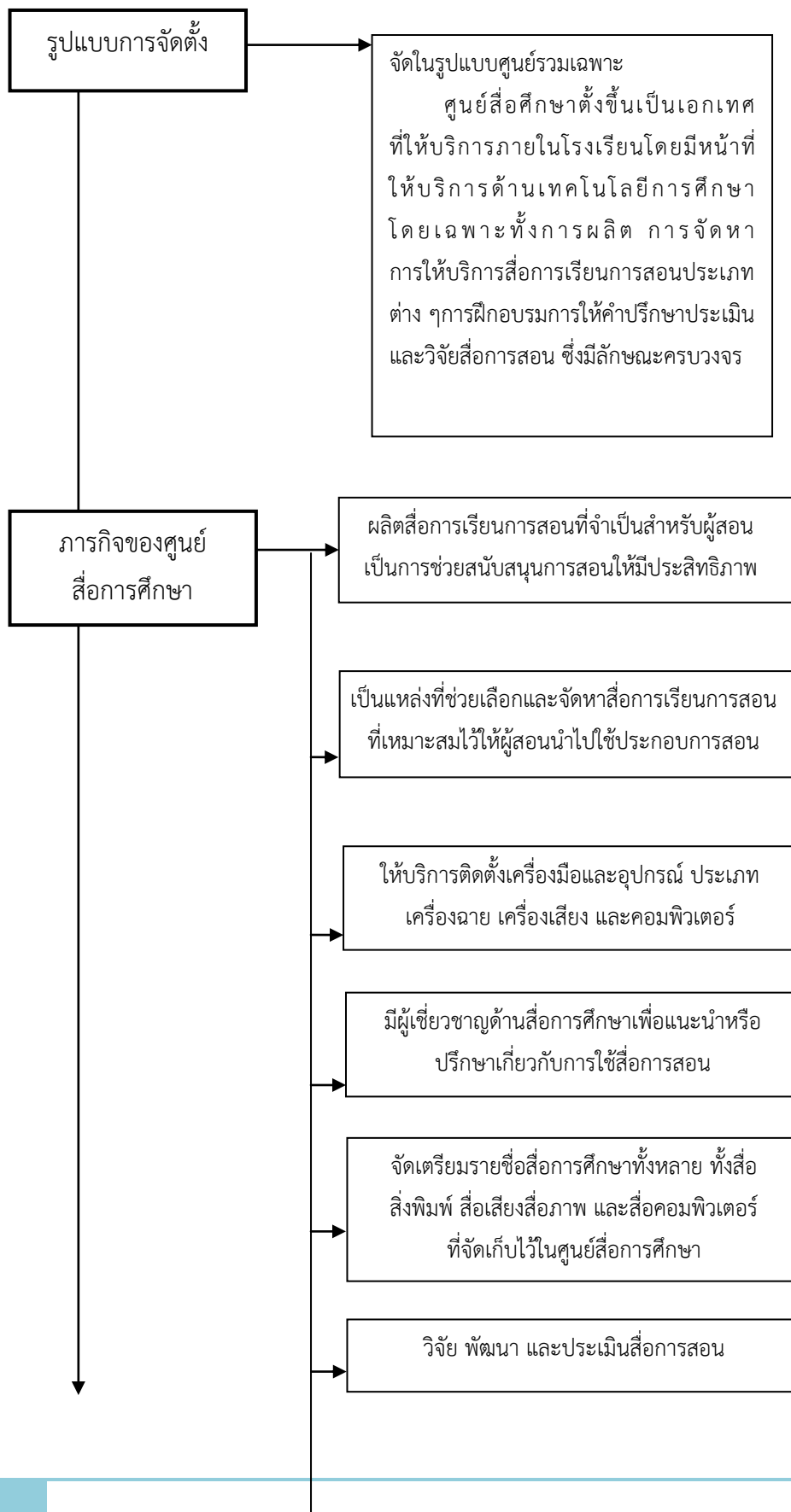
สนับสนุนการเรียนการสอน ต้องการให้บริการด้านสื่อการสอน คือ เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ครู – อาจารย์ การบริการสื่อการสอน การผลิตสื่อการสอน ต้องการบุคลากรในการดำเนินงาน ต้องการให้มีการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน ต้องการให้จัดหางบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอน และต้องการมีอาคารสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก

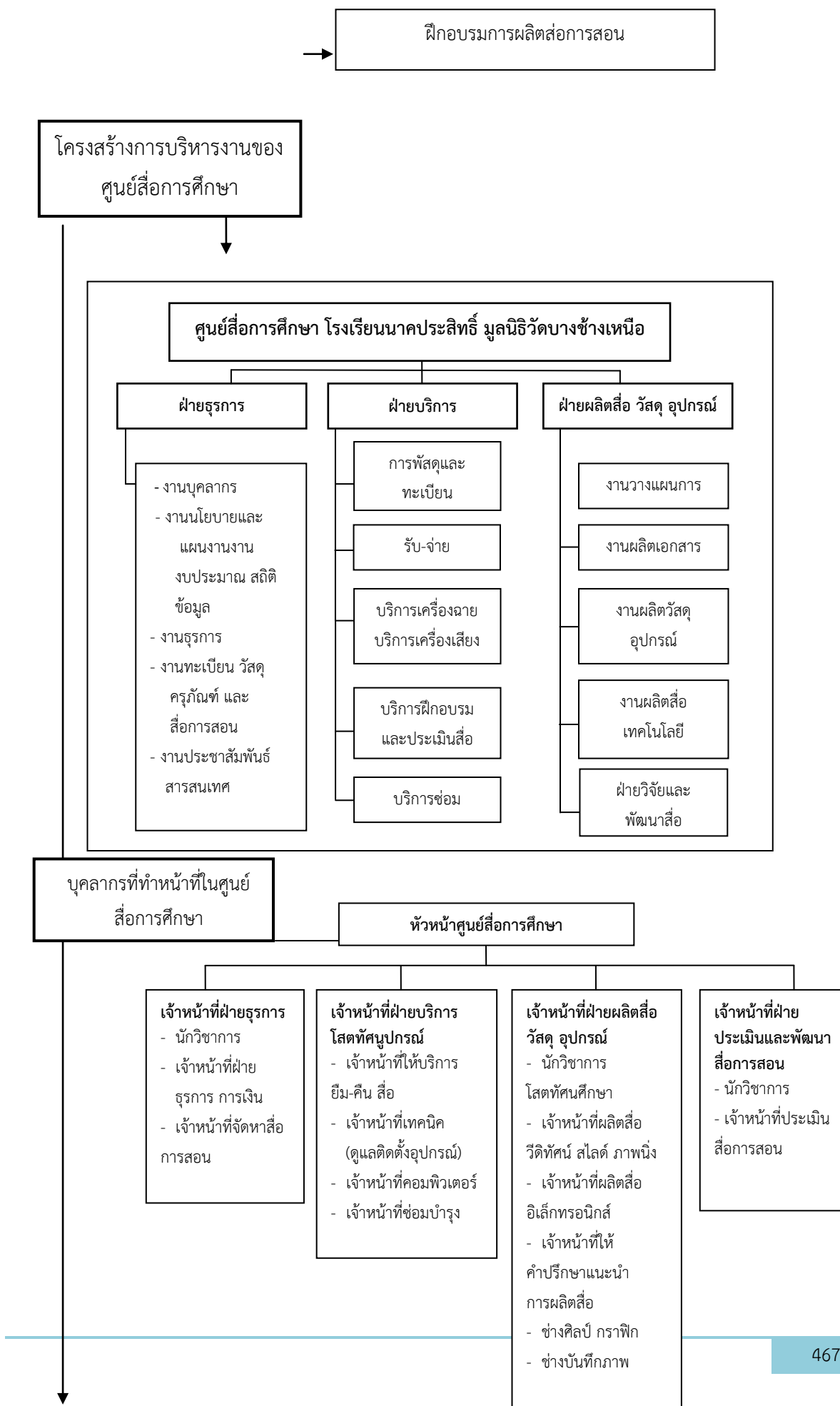
1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ 1.) ด้านการจัดบริการสื่อการสอน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบด้านการบริการสื่อการสอนของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ คือ ควรมีศูนย์รวมที่จะบริการ ยืม คืน สืบค้นข้อมูล จากสื่อต่าง ๆ ที่สะดวก รวดเร็วมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อให้บริการสื่อได้ตลอดเวลา ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านสื่อการสอน มีการจัดบริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีบริการผลิตสื่อและอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อให้กับครู และควรจัดบริการสื่อการสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ 2.) ด้านการผลิตสื่อการสอน มีข้อคิดเห็น คือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมีความชำนาญมาให้ความรู้ ในศูนย์สื่อการศึกษาควรมีเจ้าในการผลิตสื่อการสอนและให้คำปรึกษาที่มีความรู้สามารถให้คำปรึกษาได้ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณการผลิตสื่อการสอน และควรมีห้อง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการผลิตสื่อการสอน สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นต้องตรงตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้ คงทน ทนสมัยและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่ ที่เหมาะสม เป็นเอกเทศ อยู่ส่วนกลางของบริเวณโรงเรียนติดต่อกัน สะดวก จัดให้มีเจ้าหน้าที่ ควบคุมดูแล รักษาความสะอาด มีบริเวณกว้างขวางไม่แออัด เป็นสถานที่ ที่มีความสะดวกปลอดภัย มีระบบไฟฟ้า ระบบเสียง เครื่องปรับอากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน มีห้องศูนย์สื่อให้ครบทุกแผนกเพื่อความสะดวกในการใช้งานสำหรับครูและเด็กนักเรียน 4.) ด้านการจัดเก็บสื่อการสอน ควรจัดเป็นศูนย์รวมสื่อการสอนโดยเฉพาะ มีการจัดเก็บแยกเป็นวิชาหรือกลุ่มสาระของแต่ละแผนก อนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จัดทำอย่างเป็นระบบง่ายต่อการค้นหา สะดวกต่อการนำไปใช้ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลและซ่อมแซมสื่อที่ชำรุดเพื่อให้มี บริการตลอดเวลา สื่อทุกชิ้นควรลงทะเบียนหรือมีลงทะเบียนสื่อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถสืบค้นจากคอมพิวเตอร์ได้

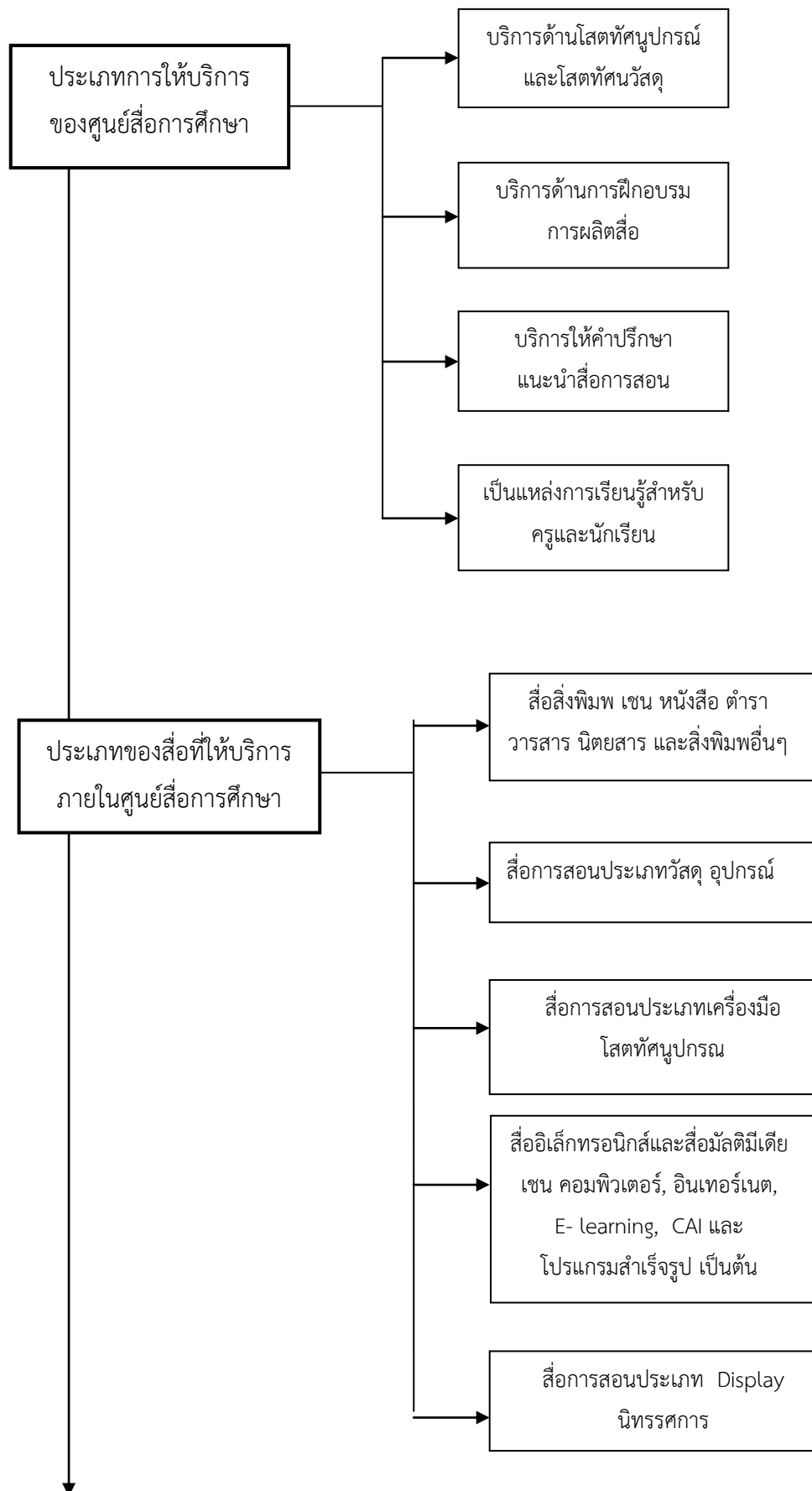
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ในโรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือโดยการสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้ 1.) นโยบายและเป้าหมายของศูนย์สื่อการศึกษา 2.) รูปแบบการจัดตั้งและภารกิจของศูนย์สื่อการศึกษา 3.) โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา 4.) บุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษา 5.) ระบบและประเภทการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา 6.) ประเภทของสื่อที่ให้บริการภายในศูนย์สื่อการศึกษา 7.) สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา 8.) การจัดพื้นที่ใช้สอยของศูนย์สื่อการศึกษา 9.) วิธีการคัดเลือกและการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการศึกษา 10) การประเมินคุณภาพสื่อ อุปกรณ์การศึกษาของศูนย์ สื่อการศึกษา

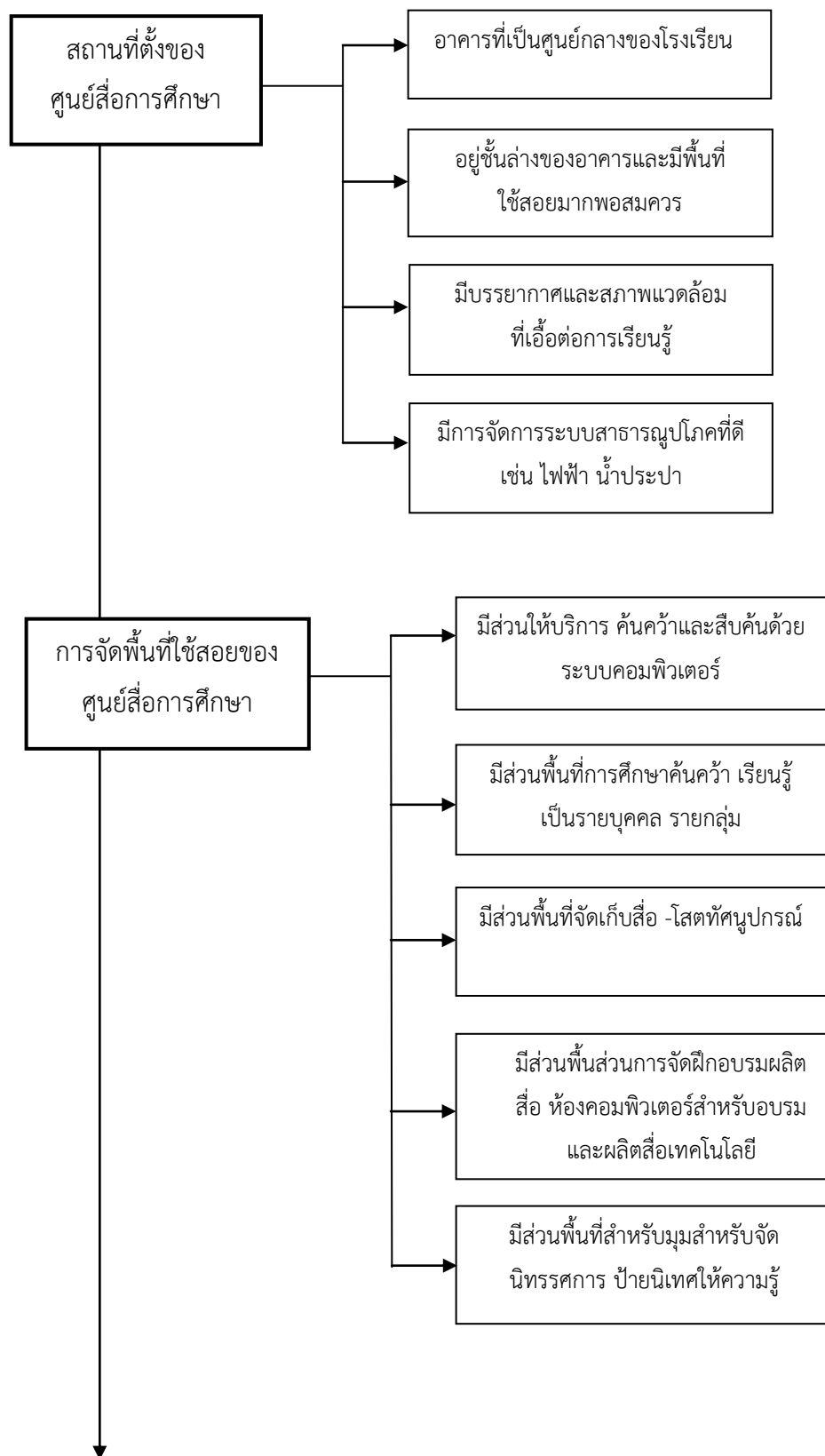
3. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบของแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และนำประเด็นจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสร้างแบบจำลองศูนย์สื่อโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ได้ดังนี้

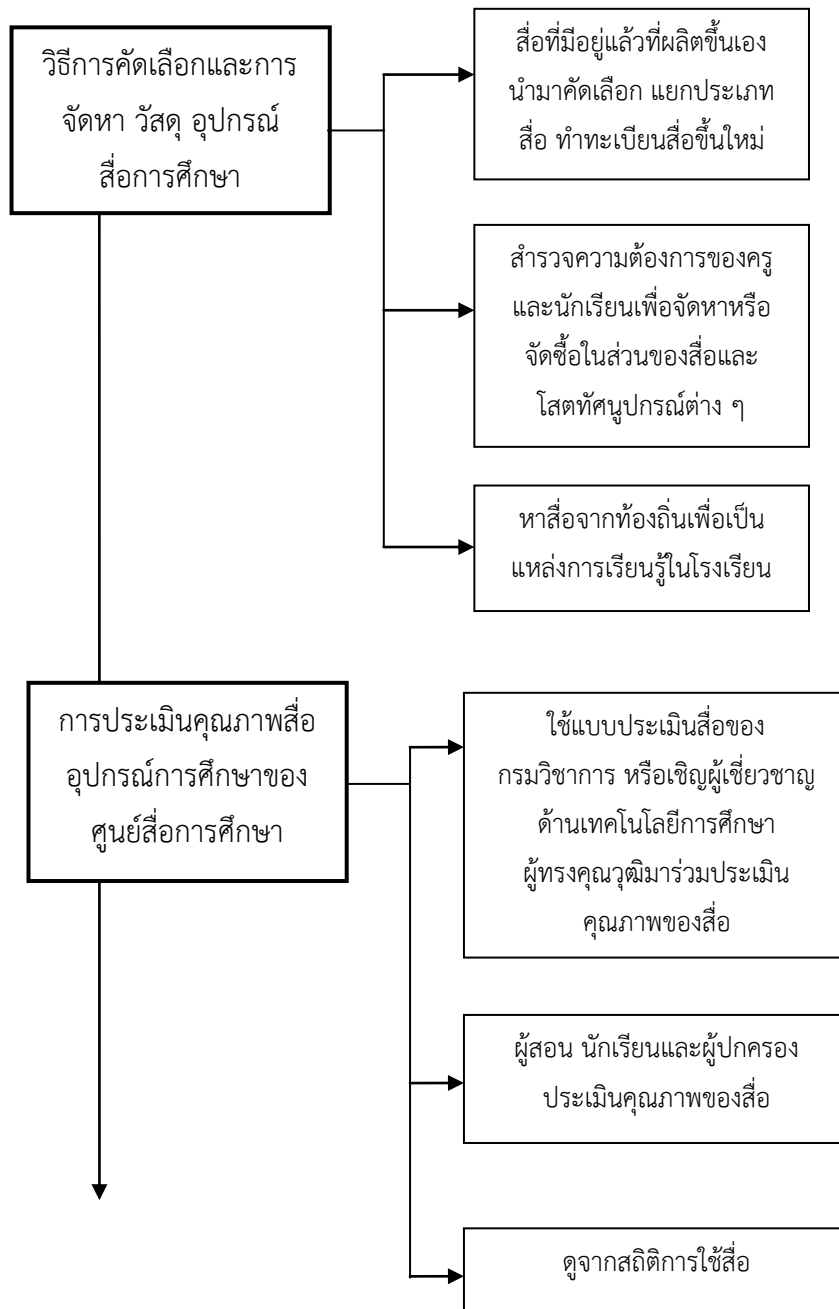

แผนภูมิที่ 1 แสดง แบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้อภิปรายผลตามขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และประเมินแบบรับรองของแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านสภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอน มีการใช้สื่อการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสืออ่านประกอบ ด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะการใช้และการผลิตสื่อการสอน ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมการใช้และการผลิตสื่อการสอน ด้านสถานที่พบว่า สภาพห้องเรียนไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้และการผลิตสื่อการสอน ด้านความต้องการสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนในระดับมาก โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ และสื่อการสอนประเภทกิจกรรมวิธีการ พบว่า ครูผู้สอนต้องการมากที่สุดคือ การฝึกปฏิบัติในระดับมากคือการสาธิตและการศึกษานอกสถานที่

ประเด็นที่ 2 รูปแบบการจัดตั้งและภารกิจของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ควรเป็นแบบศูนย์รวมเฉพาะอย่าง (Centralized Media Center) เป็นเอกเทศ โดยจัดบริการสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแยกกับงานห้องสมุด นาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการรูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นศูนย์รวมเฉพาะอย่างแยกกับงานห้องสมุด โครงสร้างสายงานการบริหารขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ ตรงกับผลการวิจัยของ เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2534:7) ได้วิจัยเรื่อง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พบว่า มีความต้องการให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีให้เป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยตรง

2.1 บุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษาบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาจบการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรงและคณะทำงานควรได้จากครูอาสาสมัครหรือครูที่สนใจเข้ามาช่วยทำงานในศูนย์สื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2526 : 42-43; ศิริพงศ์ พยอมแย้ม 2533 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลากรของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจึงควรประกอบไปด้วยบุคลากรหลากหลายแขนงวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรประจำศูนย์ฯ จึงจำเป็นต้องประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลในแขนงวิชาชีพดังต่อไปนี้ 1.กลุ่มผู้ชำนาญการทั่วไปเกี่ยวกับสื่อ ทำหน้าที่ ด้านบริหารได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้บริหาร หัวหน้า ผู้จัดการ ผู้ประสานงานเกี่ยวกับสื่อหรือสถาบัน 2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อบุคลากรกลุ่มนี้จะมีลักษณะเฉพาะ และมีมากแบบ กวากลุ่มแรกบุคลากรกลุ่มนี้จะมาจากพื้นฐานวิชาชีพต่างๆ กันมารวมกันทำหน้าที่ตามสายงาน

ในวิชาชีพของตน เช่น ประชาสัมพันธ์ โสตทัศนศึกษา เป็นต้น ญัฏฐนรี เพิ่มทอง (2536: 105-115) ได้เสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของวิทยาลัยคริสเตียน พบ ว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าควรจัดให้มี บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่ทันสมัยอย่างเพียงพอจะทำให้การปฏิบัติงานด้านสื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ระบบและประเภทการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นระบบการให้บริการภายในศูนย์สื่อได้แก่ บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์และโสตทัศนวัสดุ บริการด้านการฝึกอบรมการผลิตสื่อ ให้คำปรึกษา แนะนำการผลิตสื่อ และเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร ท้วมทอง (2544: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การนำเสนอรูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนสอนคนตาบอด” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การบริการสื่อ อุปกรณ์การสอนให้กับครูและนักเรียนเป็นหลัก มีบุคลากรเฉพาะทางปฏิบัติหน้าที่ประจำภายในศูนย์สื่อ ที่ตั้งของศูนย์ควรอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของอาคารเรียน บริการผลิตสื่อ บริการยืม-คืน ให้คำแนะนำ บริการพื้นที่ปฏิบัติการสื่อ และจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ บุคลากร มีฝ่ายบริการ และฝ่ายผลิต มีอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ และสื่อการเรียนการสอน การจัดการพื้นที่ภายในสำหรับบริการยืม-คืน ให้คำแนะนำปรึกษา จัดเก็บสื่ออุปกรณ์ การผลิตหนังสือเสียง หนังสือเบลล์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องประชุมบริเวณจัดแสดงนิทรรศการประชาสัมพันธ์ การจัดบริการที่เกี่ยวข้องด้านสื่อการสอน กับบุคลากรในโรงเรียนเป็นสำคัญ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการ ตั้งแต่การให้คำแนะนำ การจัดผลิต ประชาสัมพันธ์ตลอดจนบำรุงรักษาสื่ออุปกรณ์การจัดสื่ออุปกรณ์ จัดสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็น ประเภทอุปกรณ์ที่ช่วยในการผลิต และประเภทที่เป็นสื่อการเรียนการสอน ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่เสมอ

2.3 ประเภทของสื่อที่ให้บริการภายในศูนย์สื่อการศึกษา จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่สื่อที่ควรมีภายในศูนย์การเรียนรู้ควรประกอบไปด้วยสื่อดังต่อไปนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร นิตยสาร และ สิ่งพิมพ์อื่นๆ สื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์สื่อการสอน ประเภทเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์สื่อเพิ่มเติม เช่น CAI , Software โปรแกรมสนับสนุน การเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี ยอดโพธิ์ (2545 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาโรงเรียนพระนารายณ์” ผลการวิจัยพบว่าด้านความต้องการสื่อการสอนพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนทุกประเภทในระดับมาก โดยเฉพาะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ และสื่อการสอนประเภทกิจกรรมวิธีการพบว่า ครูผู้สอนต้องการใช้การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ และการสอนแบบโครงงาน สมเกียรติ ปรีดวารณ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาพัฒนาข้าราชการที่เหมาะสมของสำนักงาน ก.พ.” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สื่อและวัสดุอุปกรณ์ควรประกอบไปด้วย เครื่องฉาย เครื่องเสียง สิ่งพิมพ์ กิจกรรม วัสดุสำหรับการศึกษด้วยตัวเอง ภาพ และอื่นๆ ญัฏฐนรี เพิ่มทอง (2536: 105-115) ได้เสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษาแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของวิทยาลัย คริสเตียนพบว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า มีความต้องการใช้สื่อการศึกษาทุก

ประเภทอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารวิทยาลัยและอาจารย์ผู้สอนเห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยคริสเตียน โดยจัดให้เป็นหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่บริการจัดหาผลิต ซ่อมบำรุง สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ภายในวิทยาลัยเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของวิทยาลัย

2.4 สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือควรประกอบไปด้วย 1.อยู่ชั้นล่างของอาคารและมีพื้นที่ใช้สอยมากพอสมควร 2.มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3.มีการจัดการระบบสาธารณูปโภคที่ดี เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ซึ่งสอดคล้องกับ นพรัตน์ ชูใสว (2533:20) ศิริพงศ์ พยอมแย้ม (2533:158) ให้หลักการไว้ว่า สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษา สะดวกต่อการติดต่อ บริการ มีบริเวณกว้างขวาง ขยายได้ ลักษณะภูมิทัศน์อยู่ในที่ที่สวยงาม แสงสว่างเพียงพอ ห่างจากสิ่งรบกวน เช่น แสง เสียง กลิ่น ความชื้น

2.5 การจัดพื้นที่ใช้สอยของศูนย์สื่อการศึกษาของศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ควรจัดให้มีพื้นที่แต่ละส่วนใช้ประโยชน์ในด้านส่วนให้บริการ คำนวณ และสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ส่วนพื้นที่การศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม มีส่วนพื้นที่จัดเก็บสื่อ-โสตทัศนูปกรณ์ มีส่วนพื้นที่การจัดฝึกอบรมผลิตสื่อ ห้องคอมพิวเตอร์สำหรับอบรมและผลิตสื่อเทคโนโลยี มีส่วนพื้นที่สำหรับมุมสำหรับจัดนิทรรศการป้ายนิเทศให้ความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงสุดา แสงสุดา (2542, อ้างถึงในดวงมัลย์ สัมมาวิภาวิกุลและคณะ 2550:112) การจัดพื้นที่เพื่อให้การจัดศูนย์การเรียนรู้สามารถให้บริการต่างๆได้อย่างคุ้มค่า โดยมีนักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอการจัดแบ่งพื้นที่ในศูนย์การเรียนรู้ ว่างดังนี้ แบ่งพื้นที่เป็น 5 ส่วนหลัก ได้แก่ 1.พื้นที่ยืม-คืน ตรวจเช็ค ซ่อมบำรุง และเก็บสื่อ 2.พื้นที่ทำงานสำหรับบุคลากร 3.พื้นที่สำหรับเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อโสตทัศนหรือในรูปของมูวาร์สาร มุมความรู้สำหรับเด็ก 4.พื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต 5.พื้นที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.6 วิธีการคัดเลือกและการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการศึกษา ของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สื่อที่มีอยู่แล้วที่ผลิตขึ้นเองนำมาคัดเลือกแยกประเภทสื่อ ทำทะเบียนสื่อขึ้นใหม่เพื่อให้งานต่อการสืบค้น วัสดุ อุปกรณ์ที่กระจัดกระจายอยู่ในแต่ละแผนกก็ให้รวบรวมไว้เก็บในศูนย์สื่อ สำนวความต้องการของครูและนักเรียนเพื่อจัดหาหรือจัดซื้อในส่วนของสื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ หาสื่อจากท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.7 การประเมินคุณภาพสื่อ อุปกรณ์การศึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา ของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะควรใช้แบบประเมินสื่อของกรมวิชาการ หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมประเมินคุณภาพของสื่อ ผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองช่วยกันประเมินคุณภาพของสื่อ

ประเด็นที่ 3 แบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ ผ่านการรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์

สังเคราะห์ข้อมูล มาทำแบบรับรองตรวจสอบและรับรองคุณภาพของแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ให้การรับรองคุณภาพ ร่างแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้รับรองเห็นด้วยกับรูปแบบ แบบจำลองที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและนำเสนอในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.35, S.D = 0.28$)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้จริงในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
3. การมีศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เร่งพัฒนาตนเองในการใช้สื่อการสอนที่ดีและมีคุณภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และโรงเรียนควรสนับสนุนเรื่องการจัดการอบรมให้บุคลากรมีความรู้ในการใช้และการผลิตสื่อ
4. การวิจัยนี้เป็นเรื่องการศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนนาคประสิทธิ์แล้ว โรงเรียนอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงสามารถนำไปปรับใช้ในเรื่องของการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ โดยจัดตั้งศูนย์สื่อต้นแบบ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพความพึงพอใจของผู้ใช้บริการซึ่งได้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง
3. มีการวิจัยถึงรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ศูนย์สื่อการศึกษาหรือศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนอื่น ๆ
4. ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และในอนาคตเทคโนโลยีสารสนเทศเทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของมนุษย์มากขึ้น จึงควรนำเอาเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนให้มากขึ้น จึงควรมีการศึกษาโรงเรียนต้นแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการศึกษา (ICT: Information and Communication Technology)

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. **ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา**. เอกสารสาระความรู้ เรื่อง ความหมายของคำเกี่ยวกับ แผนงาน โครงการ. กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิค โกร, 2545.
- กรมวิชาการ. **คู่มือพัฒนา สื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- การศึกษานอกโรงเรียน, **แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้**. กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือศูนย์สื่อการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเอกชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2532.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. “ **หน่วยที่ 1 องค์ประกอบขององค์กรเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา**” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา** นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,2543.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ **การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.2536
- ณัฏฐ์นรี เพิ่มทอง. “**การศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของ วิทยาลัยคริสเตียน**. “วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- ดารณี ยอดโพธิ์. **การศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี**. สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ดวงสุดา แสงสุดา. **การพัฒนาารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอในภาคเหนือตอนบน**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นพรัตน์ ชูไสว. **โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อทางการศึกษาสำหรับโรงเรียนราชวินิต บางแก้ว**. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. **การเลือกและการใช้สื่อการสอน**: กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์, 2533.
- สุรีย์พร ท้วมทอง. “**การนำเสนอรูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนสอนคนตาบอด**.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. **การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : สุวีริยาสาส์น ศูนย์การวิจัยสื่อและพัฒนาหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2537.